

1 Navnet skal ikke kunne forveksles med andre offisielle stedsnavn i kommunen

Av praktiske grunner er det viktig å unngå at samme navn blir brukt om mer enn én adresseparsell i kommunen. Før et nytt navn blir vedtatt, må en se til at det ikke kan forveksles med allerede eksisterende navn i kommunen eller tilstøtende områder i nabokommunene. En bør begrense bruken av navn med samme forledd, som f.eks. *Bergsvegen* og *Bergsbakken*. Av hensyn til uttrykningsstjenestene og andre brukere bør slike lydlig nærstående navn plasseres i nærheten av hverandre.

2 Navnet bør bygge på den lokale navnetradisjonen

Å bygge på den lokale navnetradisjonen vil si at en prøver å føre videre lokale, tradisjonelle stedsnavn og navnemønstre i adressetildeling. Det kan for eksempel være aktuelt å ta i bruk navn på teiger og nedlagte husmannsplasser som *Sørtorpet*, *Sagbakken*, *Nyjordet*, *Kalveberget* og *Lykkja*. Forutsetninga for å bruke slike navn er at den veien eller det området som skal ha navn, ligger på eller like ved stedet som har navnet fra før, slik at det er naturlig å overføre det. På denne måten bidrar en til å bevare stedsnavn som kanskje ellers ville gått ut av bruk.

Dersom en lager nye stedsnavn, bør en bygge på det tradisjonelle ordtilfanget. En kan gjerne bruke mer dialektale nemninger som *gutu* (dialektform av *gate* brukt om krøttervei) og *linne* ('linje, veistrekning, grenselinje') som alternativer til de mer vanlige etterledda *vei/veg* og *gate*. Utenlandske lånord som *allé*, *aveny*, *chaussé* og *terrasse* er noe brukt i de større byene, men passer mindre bra i småbyer og i bygdemiljøer der det ikke er tradisjon for slike ord i adressenavna.

Det fins mange eksempler på at private utbyggere markedsfører sine prosjekter med kanskje litt prangende og «fine» navn som *Solskinnsveien*, *Blåbærstien*, *Gladenga*, *Oppenåsen Panorama*, *Finstad Hageby*. For å unngå at markedstilpassa navn tas i bruk som adressenavn framfor mer tradisjonelle stedsnavn og navnelaginger, er det viktig at kommunen er tidlig ute med adressetildeling.

Navn av typen *Djupetjønn hyttegrend* og *Nylund park* er navnelaginger som er nokså utbredd og mange vil neppe reagere på dem. Det bør likevel påpekes at disse adressenavna er konstruksjoner med skriftspråklig bakgrunn som ikke har tradisjon i bygdemåla.

I bygdemålet ville en heller sagt hyttegrenda på/ved Djupetjønn, eller etter tradisjonell sammensetningsmåte *Djupetjønngrenda*. I slike tilfeller kan en vurdere å utelate hytte i navnet for å få en mer talemålsnær form. *Nylund park* er en lignende konstruksjon laga etter samme mønster som *Aker Brygge* og *Pilestredet Park*.

3 Navnet bør passe på stedet

At et navn bør passe på stedet, betyr at det helst skal være lokaliserende, det vil si at navnet uttrykker ett eller flere særdrag ved adresseparsellen eller området rundt. Ved siden av ord for ferdselsåre (*vei/veg*, *gate/gutu*, *tråkk*, *sti* osv.) kan en også bruke ord som karakteriserer terrenget der veien ligger, som *slette*, *haug*, *eng*, *bakke*, *jorde*, *helling*, *li*, *voll* osv.

Tradisjonelle stedsnavn som fins i området, har vanligvis bakgrunn i lokale natur- og kulturforhold og vil derfor ha ei naturlig tilknytning til stedet.

4 Navna bør være varierte

Variasjon og mangfold er viktige navngivingsprinsipper. Det språklige mangfoldet ved adressenavn kan komme til uttrykk på flere måter. Et knippe tradisjonelle stedsnavn som *Huken*, *Bråtan*, *Kulpa* og *Tømmerholtet* er eksempel på et slikt mangfold. Variasjon i bruken av etterleddet (se punkt 3 ovenfor) er også med på å skape variasjon. I navngivinga er det dessuten mulig å dra inn ei lang rekke betydningsområder som på ulike måter avspeiler mangfoldet ved lokalsamfunnet i eldre og nyere tid.

Når en snakker om variasjon i betydninga, tenker en særlig på førsteleddet i sammensatte navn. I områder med få tradisjonelle stedsnavn kan det være aktuelt å samle navn i grupper innafor bestemte betydningsområder, som for eksempel navn knytta til gårds- og skogsarbeid (*Slåttenga*, *Ploglandet*, *Tømmervelta*) eller dyrenavn (*Rådyrfaret*, *Ekornveien*, *Elgtråkket*, *Oterslepa* og *Revebakken*). Slike gruppenavn får imidlertid lett et stereotypt preg og bør ikke overdrives. Dersom en ønsker å bruke slike gruppenavn, bør en velge betydningsgrupper som mest mulig avspeiler lokale forhold, både når det gjelder natur- og kulturliv. I Son i Vestby kommune har en for eksempel i et boligfelt ved Saga (gammelt sagbruk) innført navn som *Sagbruksveien*, *Tømmeråsen*, *Sponkroken* og *Plankesvingen*.

5 Navnet bør ikke virke støtende eller komisk

Når en lager nye navn, må en tenke på de som skal bo der. Derfor bør en ikke velge et navn som kan virke støtende eller komisk. Det vil likevel ikke si at en skal unngå tradisjonelle navn i området som kan gi negative assosiasjoner for folk som ikke kjenner til det lokale navnetilfanget og talemålet. Et eksempel er veinavnet *Dysterbråtan* i Ås kommune i Akershus. *Dysterbråtan* er opprinnelig navnet på en gammel husmannsplass under gården *Dyster*. *Dyster*, som er et kjent stedsnavn i kommunen, og som fins som førsteledd i flere andre stedsnavn, uttales med tonelag 2, og har ingenting med adjektivet *dyster* å gjøre i betydninga 'mørk, trist, tungsindig'. Gårdsnavnet *Dyster* er et gammelt navn, og tolkninga av det er usikker. Ifølge bind 2 av *Norske Gaardnavne* (s. 59) kan navnet muligens ha sammenheng med ordet *dust*, som betyr 'støv'. Til tross for enkelte protester og oppslag i lokalavisa, der det blant annet kom forslag om å endre navnet til *Gladbråtan* eller *Solbråtan*, valgte kommunen å holde på *Dysterbråtan*.

6 Navnet bør være lett å oppfatte, skrive og uttale

Adressenavna skal hjelpe oss til å finne fram dit vi skal. Når en skal velge navn, bør en derfor legge vekt på at navnet er lett å oppfatte, skrive og uttale. Generelt kan vi si at en kort sammensetning er bedre enn en lang. Dersom det passer lokalt, bør en for eksempel vurdere *Haugsbakken* som veinavn istedenfor *Haugsbakkvegen*.

7 En bør unngå å bruke navn på nålevende personer i adressenavna

Dette har sammenheng med den særlige prestisjen som de aktuelle personene vil få gjennom en slik oppkalling. Omdømmet til en person kan dessuten endre seg over tid. Helst bør det gå minst fem til ti år fra en person er død til en eventuelt velger å ta i bruk personnavnet som en del av et stedsnavn.

Dette navngivingsprinsippet er i samsvar med anbefalingene i en FN-resolusjon vedtatt av United Nations Group of Experts on Geographical Names (UNGEGN) på en konferanse i Berlin i 2002 (VIII/2 *Commemorative naming practices for geographical features*).

Prinsippoppstillinga bygger hovedsakelig på det som er skrevet om valg av adressenavn i del 1 og del 2 av håndboka *Adresser og stadnamn*. Statens kartverk, Miljøverndepartementet og Norske Kommuners Sentralforbund ga ut del 1 *Håndbok i kommunal adressetildeling* i 1986, mens Botolv Helleland, navnekonsulent og pensjonert førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo, har skrevet del 2 *Stadnamn i offentlig og privat bruk* (1993).